

194

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 września 1975 r.

w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego”.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1965 r. w sprawie zmiany statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego” (Dz. U. Nr 18, poz. 121) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się i ogłasza statut stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego”, stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1969 r. w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego” (Monitor Polski Nr 37, poz. 308).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: S. Kowalczyk

Załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1975 r. (poz. 194).

STATUT ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Rozdział 1

Nazwa, teren działalności i siedziba.

§ 1. Związek Harcerstwa Polskiego, zwany dalej w skrócie „ZHP”, jest stowarzyszeniem wyższej użyteczności i posiada osobowość prawną.

§ 2. 1. ZHP rozwija swą działalność na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Siedzibą władz naczelnych ZHP jest miasto stołeczne Warszawa.

§ 3. ZHP jest członkiem Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej i wraz z bratnimi ideowo-politycznymi związkami młodzieży realizuje zadania wynikające z uchwał i postanowień władz Federacji.

§ 4. 1. ZHP jest członkiem Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej i bierze czynny udział w jej pracach.

2. ZHP współdziała z Leninowskim Komsomołem i Wszechzwiązkową Organizacją Pionierską im. W. I. Lenina, z organizacjami pionierskimi i młodzieżowymi pozostałych krajów wspólnoty socjalistycznej oraz z postępowymi organizacjami dziecięcymi i młodzieżowymi na całym świecie.

3. ZHP utrzymuje kontakty z młodzieżą Polonii zagranicznej.

Rozdział 2

Charakter, cel i środki działania.

§ 5. 1. ZHP jest ideowowychowawcą, polityczną, masową, dobrowolną organizacją uczniów i wychowawców, pracującą pod ideowym kierownictwem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, przygotowującą dzieci i młodzież do aktywnego udziału w budowie socjalistycznej Polski.

2. ZHP swoją pracą umacnia jedność ideowo-polityczną młodego pokolenia Polski Ludowej. Wszystkie wysiłki ZHP łączy we wspólnym froncie z poczynaniami bratnich

organizacji młodzieżowych zrzeszonych w Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej.

3. ZHP przygotowuje swoich członków do kontynuowania działalności w bratnich związkach młodzieży.

§ 6. ZHP wiąże swych członków z rewolucyjnym ruchem społecznym, wychowuje ich na gorących patriotów i internacjonalistów, aktywnych i rozumnych współgospodarzy Polski Socjalistycznej. Każdego ze swych członków wychowuje na obywatela:

- 1) oddanego sercem, myślą i czynem walce o rozkwit i szczęście socjalistycznej Ojczyzny, wiążącego swą przyszłość ze zwycięstwem idei socjalizmu i pokoju,
- 2) mającego wysoką świadomość obywatelską, szanującego prawo i zasady dyscypliny społecznej, solidnie wypełniającego swoje obowiązki,
- 3) uznającego sprawy niepodległości i wolności innych narodów za nierozdzielne z interesami własnego narodu,
- 4) świadomego pracującego nad własnym charakterem, postępującego zgodnie z głoszonymi ideałami, wyrażającego swoje zaangażowanie ideowe w działaniu, w pracy i zabawie,
- 5) potępiającego egoizm, prawdomównego, samodzielnego, skromnego, umiejącego współżyć w zespole i podporządkować się jego decyzjom,
- 6) myślącego, pogłębiającego ciągle swą wiedzę, podążającego za postępem nauki i techniki, gotowego ulepszać świat własnym wysiłkiem,
- 7) zdolnego służyć obronnym potrzebom socjalistycznej Ojczyzny.

§ 7. 1. Swoje ideały wychowawcze ZHP czerpie z postępowych humanistycznych tradycji narodu polskiego, rewolucyjnych tradycji bohaterskiej klasy robotniczej i międzynarodowego ruchu robotniczego, z tradycji walk narodu polskiego o wolność, niepodległość i sprawiedliwość społeczną, z najpiękniejszych tradycji kultury polskiej, z tradycji postępowych ruchów młodzieżowych w Polsce, w tym również z postępowego nurtu harcerstwa.

2. ZHP jest organizacją świecką, w swojej pracy wychowawczej kieruje się zasadami naukowego światopoglądu.

3. W realizacji zadań wychowawczych ZHP, współpracując ze szkołą i nauczycielami, stawia swoim członkom wysokie wymagania, kształtuje wśród dzieci i młodzieży aktywny stosunek do nauki i obowiązków szkolnych, pomaga im poznawać i rozumieć świat, zdobywać wiedzę i korzystać z osiągnięć współczesnej techniki i kultury.

4. ZHP współpracując z instytucjami i organizacjami społecznymi, zajmującymi się pracą wychowawczą wśród dzieci i młodzieży, prowadzi działalność ideowychowawczą również wśród dzieci i młodzieży nie zorganizowanej.

5. ZHP jest aktywnym rzecznikiem potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie pełnego wykorzystania prawa do nauki, możliwości wypoczynku, przygotowania do pracy zawodowej i wszechstronnego rozwoju osobowości.

6. W swej pracy ZHP korzysta z poparcia rad i kół przyjaciół harcerstwa oraz sekcji przyjaciół harcerstwa w komitetach rodzicielskich, które swym społecznym autorytetem wspierają wysiłki Związku. Współdziałając z nimi ZHP stara się wiązać swą pracę wśród dzieci i młodzieży z troską wychowawczą rodziców oraz z działalnością społeczno-wychowawczą Frontu Jedności Narodu.

Rozdział 3

Członkowie, ich prawa i obowiązki.

§ 8. 1. Członkami ZHP mogą być dzieci i młodzież w wieku szkolnym oraz dorośli podejmujący dobrowolnie pracę w organizacji, którzy:

- 1) przyjęli i aktywnie wypełniają założenia programowe ZHP,
- 2) przestrzegają zasad ideowowychowawczych Związku i realizują jego uchwały,
- 3) działają w jednym z ogniw ZHP i systematycznie opłacają składki członkowskie (nie dotyczy to zuchów).

2. Uczniowie szkoły podstawowej są przyjmowani do ZHP za zezwoleniem rodziców lub opiekunów.

§ 9. 1. Członkowie ZHP w wieku uczniów szkoły podstawowej działają w:

- 1) drużynach zuchowych,
- 2) drużynach harcerskich.

2. Członkowie ZHP w wieku uczniów szkoły ponadpodstawowej działają w drużynach Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej.

3. Członkowie ZHP — instruktorzy pełniący funkcje wychowawcze lub organizacyjne należą do kręgów instruktorskich.

§ 10. 1. Członkowie ZHP w wieku szkolnym mają następujące prawa i obowiązki:

- 1) aktywnego uczestniczenia w pracy ZHP i należenia do jednej z drużyn lub kręgu instruktorskiego,

- 2) przestrzegania prawa i obietnicy zucha — prawa i przyrzeczenia harcerskiego,
- 3) przestrzegania dyscypliny organizacyjnej,
- 4) noszenia munduru i oznak przynależności organizacyjnej,
- 5) regularnego opłacania składki członkowskiej,
- 6) korzystania z urządzeń i placówek ZHP i Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej.

2. Ponadto członkowie drużyn Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej po ukończeniu 16 roku życia mają prawo wybierać i być wybieranymi do władz ZHP.

§ 11. Członkowie ZHP mają prawo zgłaszać wnioski, postulaty i uwagi dotyczące życia i działalności Związku.

§ 12. Instruktorem ZHP może zostać obywatel PRL, który pragnie pracować z dziećmi i młodzieżą przyjmując zasady ideowowychowawcze i organizacyjne Związku.

§ 13. 1. Warunkami przyjęcia w poczet instruktorów ZHP są:

- 1) ukończenie 16 roku życia,
- 2) ukończenie z wynikiem pomyślnym kursu dla drużynowych lub uzyskanie odpowiedniego uprawnienia,
- 3) złożenie zobowiązania instruktorskiego,
- 4) podjęcie w ZHP funkcji instruktorskiej.

2. Za funkcję instruktorską uważa się każdą funkcję organizacyjną w ZHP poczynając od przybocznego w drużynie harcerskiej (zuchowej).

§ 14. Instruktor ZHP ma prawo:

- 1) współtworzyć program działania i współuczestniczyć w przygotowywaniu decyzji swych władz harcerskich oraz wypowiadać się o działalności wszystkich instancji ZHP,
- 2) wybierać i być wybieranym do władz ZHP,
- 3) nosić mundur i odznaki ZHP.

§ 15. Instruktor ZHP ma obowiązki:

- 1) być dla młodzieży przykładem wcielania w życie celów i zasad ideowych ZHP, przestrzegać statutu i zobowiązania instruktorskiego oraz uchwał i zarządzeń władz harcerskich,
- 2) aktywnie uczestniczyć w działalności Związku, realizować program organizacji, być czynnym członkiem kręgu instruktorskiego, systematycznie opłacać składki instruktorskie oraz pełnić funkcję instruktorską, zgodnie z przydziałem służbowym dokonany przez harcerską instancję zwierzchnią,
- 3) dbać o powierzoną sobie młodzież, a zwłaszcza o jej zdrowie i bezpieczeństwo, występować wobec społeczeństwa i władz jako rzecznik jej potrzeb i interesów.

§ 16. 1. Szczegółowe prawa i obowiązki instruktora ZHP określa „Karta praw i obowiązków instruktora”, przyjęta przez Zjazd ZHP.

2. Prawo dokonywania zmian i uzupełnień Karty, o której mowa w ust. 1, przysługuje z upoważnienia Zjazdu Radzie Naczelnej ZHP.

§ 17. 1. Za wzorową postawę władze ZHP mogą wyróżnić członka organizacji pochwałą, dyplomem i innymi formami uznania.

2. Najwyższym wyróżnieniem organizacyjnym Związku Harcerstwa Polskiego jest krzyż „Za zasługi dla ZHP” nadawany zgodnie z regulaminem określonym przez Prezydium Rady Naczelnej ZHP.

3. Za szczególne zasługi członkowie ZHP oraz jednostki organizacyjne mogą otrzymać najwyższe wyróżnienie w polskim ruchu młodzieżowym — odznakę im. Janka Krasickiego, którego życie i działalność jest dla młodzieży wzorem najofiarniejszej służby Ojczyźnie.

§ 18. 1. Wobec członków naruszających obowiązujące ich zasady programowo-organizacyjne i uchwały Związku mogą być stosowane następujące kary organizacyjne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z ostrzeżeniem,
- 4) wykluczenie z szeregów ZHP.

2. Kary organizacyjne są wymierzane przez radę drużyny, radę szczeplu, krąg instruktorski oraz przez władze ZHP. Uchwała rady drużyny, rady szczeplu o wykluczeniu harcerza z szeregów ZHP wymaga zatwierdzenia przez komendę hufca lub komendę związku drużyn gminnego, miejskiego, miasta i gminy.

3. Wykluczenie instruktora z ZHP może nastąpić jedynie na podstawie uchwały władz ZHP lub orzeczenia komisji instruktorskiej za następujące przewinienia:

- 1) przekroczenie zasad statutu lub zobowiązania instruktorskiego,
- 2) działanie na szkodę dzieci i młodzieży.

4. Wykluczonemu przysługuje prawo odwołania się w terminie jednego miesiąca do władzy nadrzędnej lub komisji instruktorskiej wyższego szczebla. W okresie od złożenia odwołania do czasu podjęcia uchwały przez władzę nadrzędną lub komisję instruktorską odwołujący się jest zawieszony w prawach członkowskich.

5. Po upływie pół roku od dnia wymierzenia kary upomnienia, nagany, nagany z ostrzeżeniem członek ZHP może ubiegać się o jej anulowanie.

6. Wykluczony z ZHP może ubiegać się o ponowne przyjęcie, nie wcześniej jednak niż po upływie roku od dnia wykluczenia. Uchwałę o ponownym przyjęciu w szeregi instruktorów ZHP podejmuje prezydium rady chorągwi większością $\frac{2}{3}$ głosów.

7. Instruktor ZHP, który zalega ze składkami przez okres dłuższy niż 6 miesięcy, może być skreślony z listy członków.

8. Członek drużyny Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej lub kręgu instruktorskiego, który nie uczestniczy aktywnie w życiu organizacji i wykazuje obojętny do niej stosunek, może być skreślony z listy członków ZHP. Uchwałę w tej sprawie podejmuje drużyna lub krąg.

9. Szczegółowe zasady oraz sposób przyjmowania i utraty członkostwa ZHP ustala Rada Naczelna ZHP.

§ 19. 1. Członkom organizacji wchodzących w skład Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej, podejmującym działalność wychowawczą w Związku Harcerstwa Polskiego, zalicza się staż członkowski w poprzednich organizacjach.

2. Członek ZHP — uczeń szkoły ponadpodstawowej lub instruktor może podejmować działania w bratnim związku młodzieży na zasadach określonych w statucie Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej i być w nim wybierany do władz.

Rozdział 4

Struktura i władze związku.

§ 20. 1. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi są:

- 1) drużyny zachowe,
- 2) drużyny harcerskie,
- 3) drużyny Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej,
- 4) kręgi instruktorskie.

2. Podstawowe jednostki organizacyjne tworzone są na terenie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ponadto drużyny mogą być organizowane w placówkach oświatowo-wychowawczych i leczniczych oraz w miejscu zamieszkania.

3. Organizowanie drużyn w innych środowiskach odbywa się za zgodą Głównej Kwatery ZHP.

4. Utworzenie drużyny odbywa się w porozumieniu z dyrektorem szkoły (placówki, zakładu) i wymaga zatwierdzenia przez komendę hufca lub komendę związku drużyn gminnego, miejskiego, miasta i gminy.

§ 21. 1. Kręgi instruktorskie mogą być organizowane w środowiskach działania ZHP wymienionych w § 20 ust. 2.

2. Tworzenie kręgów instruktorskich w innych środowiskach niż określone w statucie może odbywać się na zasadach uzgodnionych z władzami organizacji młodzieżowych wchodzących w skład Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej.

3. Zadaniem kręgów instruktorskich jest:

- 1) współuczestniczyć w tworzeniu programu działania ZHP, inicjować oraz organizować społeczną działalność ZHP na swoim terenie,
- 2) być rzecznikiem spraw dzieci i dorastającej młodzieży oraz współdziałać w tym zakresie ze szkołą i czynnikami społecznymi,
- 3) podnosić kwalifikacje instruktorskie, poziom ideowo-polityczny oraz wiedzę ogólną instruktorów,
- 4) wyrażać opinię o pracy drużynowych i innych instruktorów, o wnioskach w sprawie przyznania im nagród, wyróżnień itp.,
- 5) dbać o zaspokajanie potrzeb kulturalnych instruktorów.

4. Szczegółowy zakres zadań i zasady pracy kręgów instruktorskich ustala Główna Kwatera ZHP.

§ 22. 1. Drużyny działające na terenie jednej szkoły tworzą szczepe.

2. Zadania i zasady organizacji szczeptów określa Główna Kwatera ZHP.

§ 23. 1. Drużyny, kręgi instruktorskie, działające na obszarze jednej gminy, miasta, miasta i gminy, w których liczba członków ZHP nie przekracza 500, tworzą związek drużyn gminny, miejski, miasta i gminy.

2. Drużyny, kręgi instruktorskie oraz szczepty działające na obszarze gminy, miasta, miasta i gminy, w których liczba członków ZHP przekracza 500, dzielnicę — tworzą hufiec ZHP. Utworzenie hufca według innych zasad wymaga zgody Głównej Kwatery ZHP.

§ 24. Wszystkie hufce i związki drużyn gminne, miejskie, miasta i gminy działające na obszarze województwa tworzą chorągiew ZHP.

§ 25. 1. Drużyny, kręgi instruktorskie, szczepty, związki drużyn gminne, miejskie, miasta i gminy, hufce i chorągwie ZHP mogą mieć nazwy.

2. Nazwy i numerację drużyn, kręgów instruktorskich i szczeptów zatwierdzają komendy hufców lub komendy związków drużyn gminnych, miejskich, miasta i gminy. Nazwy związków drużyn gminnych, miejskich, miasta i gminy, hufców i chorągwi zatwierdza Główna Kwatera ZHP.

§ 26. 1. Władze ZHP pochodzą z wyboru. Wybory w ZHP przeprowadza się zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej $\frac{2}{3}$ uprawnionych do głosowania.

2. Członek władz ZHP może być odwołany przez właściwą radę uchwałą powziętą zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, z tym że:

- 1) odwołanie komendanta hufca wymaga zatwierdzenia przez prezydium rady chorągwi, a komendanta chorągwi — przez Prezydium Rady Naczelnej ZHP,
- 2) odwołanie komendanta hufca i jego zastępcy może nastąpić z inicjatywy rady hufca lub na wniosek komendy chorągwi,
- 3) odwołanie komendanta chorągwi i jego zastępców może nastąpić z inicjatywy rady chorągwi lub na wniosek Głównej Kwatery ZHP.

3. Rada Naczelna, rady chorągwi i rady hufców są uprawnione w okresie swojej kadencji do kooptowania do swego składu nowych członków do liczby maksymalnej przewidzianej statutem dla danej rady, a także do przyjmowania rezygnacji swych członków. Liczba osób do kooptowanych nie może przekraczać: $\frac{1}{3}$ składu Rady Naczelnej, $\frac{1}{3}$ rady chorągwi, $\frac{1}{2}$ rady hufca — przewidzianego statutem dla danej rady.

4. Do Rady Naczelnej i rady chorągwi można być wybranym w zasadzie przez dwie kolejne kadencje. W każdej kadencji w skład tych władz powinni wejść nowo wybrani członkowie — co najmniej w liczbie $\frac{1}{3}$ całego składu.

§ 27. Uchwały władz ZHP są podejmowane — jeżeli statut nie stanowi inaczej — zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania i obowiązują podporządkowane im władze niższego szczebla oraz członków ZHP.

Rozdział 5.

Władze naczelne.

§ 28. 1. Władzami naczelnymi ZHP są:

- 1) Zjazd,
- 2) Rada Naczelna ZHP,
- 3) Prezydium Rady Naczelnej ZHP,
- 4) Główna Kwatera ZHP.

2. Najwyższą władzą ZHP jest Zjazd, a w okresie między zjazdami — Rada Naczelna ZHP.

3. Organem powołanym przez Zjazd do kontroli działalności ZHP w okresie między zjazdami jest Centralna Komisja Rewizyjna ZHP.

§ 29. 1. Zwykły Zjazd odbywa się co 4 lata. Zwołuje go Rada Naczelna ogłaszając o tym w prasie organizacyjnej co najmniej na dwa miesiące przed wyznaczonym terminem z podaniem proponowanego porządku obrad.

2. Nadzwyczajny Zjazd zwołuje Rada Naczelna z własnej inicjatywy, na żądanie Centralnej Komisji Rewizyjnej lub na wniosek $\frac{1}{3}$ ogólnej liczby rad chorągwi.

3. Delegatami na Zjazd z głosem decydującym są członkowie ZHP, wybrani zgodnie z regulaminem ustalonym przez Radę Naczelną. Uczestnikami Zjazdu z głosem doradczym są członkowie ustępujących władz naczelnych nie będący delegatami.

§ 30. Zjazd:

- 1) uchwała projekt statutu, prawo i obietnicę zucha, prawo i przyrzeczenie harcerskie, hymn Związku oraz zobowiązanie instruktorskie,
- 2) decyduje o podstawowych sprawach ideowowychowawczych i programowych Związku,
- 3) rozpatruje sprawozdania Rady Naczelnej i Centralnej Komisji Rewizyjnej oraz na wniosek Centralnej Komisji Rewizyjnej podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium Radzie Naczelnej,
- 4) wybiera Radę Naczelną ZHP oraz Centralną Komisję Rewizyjną ZHP.

§ 31. 1. W skład Rady Naczelnej ZHP wchodzi 75—85 członków.

2. Komendanci chorągwi, redaktorzy naczelni pism harcerskich, komendanci centralnych szkół organizacyjnych i kierownicy centralnych placówek harcerskich, którzy nie są członkami Rady Naczelnej, biorą udział w jej pracach z głosem doradczym.

3. Rada Naczelna zbiera się co najmniej trzy razy w roku. Ponadto Rada Naczelna zbiera się na żądanie Centralnej Komisji Rewizyjnej lub $\frac{1}{3}$ ogółu członków Rady.

4. Posiedzenia Rady Naczelnej zwołuje oraz ustala ich porządek Prezydium Rady. Radzie przewodniczy Naczelnik ZHP lub jego zastępca.

5. Do wykonania określonych zadań Rada Naczelna może powoływać stałe lub doraźne komisje.

§ 32. Zgodnie z uchwałami Zjazdu Rada Naczelna decyduje w sprawach:

- 1) pracy i rozwoju ZHP,
- 2) stanowiska ZHP wobec ważnych społecznych problemów wychowania dzieci i młodzieży,
- 3) kontroli realizacji uchwał i wytycznych Zjazdu oraz Rady Naczelnej,
- 4) przyjmowania sprawozdań Prezydium Rady Naczelnej, Głównej Kwatery oraz Komisji Instruktorskiej,
- 5) przyjmowania bilansów rocznych na wniosek Centralnej Komisji Rewizyjnej i zatwierdzania budżetu ZHP na następny rok,
- 6) innych, zleconych przez Zjazd ZHP.

§ 33. Rada Naczelna wybiera ze swego grona Prezydium w składzie 15 osób, w tym Naczelnika ZHP i jego zastępców, którzy stanowią Główną Kwaterę ZHP.

§ 34. 1. Prezydium Rady Naczelnej w okresie między plenarnymi posiedzeniami Rady:

- 1) kieruje pracą chorągwi i centralnych placówek harcerskich oraz udziela im pomocy,
- 2) ustala regulaminy organizacyjne w ramach uprawnień przekazanych przez Radę Naczelną,
- 3) ustala wysokość składek członkowskich oraz innych opłat organizacyjnych,
- 4) decyduje o nabyciu i zbyciu majątku ZHP.

2. W okresie między posiedzeniami Rady Naczelnej Prezydium może, w uzasadnionych wypadkach, podejmować decyzje w sprawach zastrzeżonych dla Rady Naczelnej, z obowiązkiem przedstawienia ich do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Rady Naczelnej.

3. Posiedzenia Prezydium zwołuje oraz ustala ich porządek obrad Główna Kwatera ZHP. Posiedzeniu Prezydium przewodniczy Naczelnik ZHP lub jego zastępca.

§ 35. 1. Główna Kwatera ZHP:

- 1) kieruje bieżącą działalnością ZHP i reprezentuje Związek na zewnątrz,
- 2) zatwierdza wybór komendanta chorągwi i jego zastępców,
- 3) rozstrzyga wszystkie sprawy nie zastrzeżone dla Rady Naczelnej i jej Prezydium.

2. Do składania w imieniu ZHP oświadczeń w zakresie jego praw i obowiązków majątkowych jest wymagane współdziałanie dwóch upoważnionych osób. Osobami upoważnionymi są Naczelnik ZHP i jego zastępcy. W sprawach wynikających ze stosunku pracy ZHP działa przez jedną z wyżej wymienionych upoważnionych osób.

§ 36. 1. W skład Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP wchodzi 19—25 członków.

2. Centralna Komisja Rewizyjna sprawuje kontrolę nad zgodnością działalności władz Związku z przepisami prawa,

statutem ZHP i uchwałami Rady Naczelnej oraz nad działalnością finansowo-gospodarczą.

3. Centralna Komisja Rewizyjna działa zgodnie z regulaminem uchwalonym przez siebie.

Rozdział 6

Władze terenowe.

§ 37. 1. Władzami ZHP na terenie województwa są:

- 1) konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi,
- 2) rada chorągwi,
- 3) prezydium rady chorągwi,
- 4) komenda chorągwi.

2. Najwyższą władzą ZHP w województwie jest konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi, a w okresie między konferencjami — rada chorągwi.

3. Organem powołanym przez konferencję sprawozdawczo-wyborczą do kontroli działalności ZHP w chorągwi w okresie między konferencjami jest komisja rewizyjna chorągwi.

§ 38. 1. W konferencji sprawozdawczo-wyborczej chorągwi biorą udział z głosem decydującym delegaci wybrani zgodnie z regulaminem ustalonym przez Radę Naczelną oraz z głosem doradczym nie będący delegatami członkowie ustępujących władz chorągwi.

2. Zwyczajna konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi odbywa się raz na 4 lata. Zwołuje ją rada chorągwi. Konferencję nadzwyczajną zwołuje rada chorągwi z własnej inicjatywy, na wniosek Prezydium Rady Naczelnej lub na żądanie 1/3 liczby rad hufców.

3. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi:

- 1) dokonuje oceny pracy i uchwała program działania chorągwi,
- 2) rozpatruje sprawozdania ustępującej rady chorągwi i komisji rewizyjnej chorągwi,
- 3) na wniosek komisji rewizyjnej chorągwi podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium ustępującej radzie chorągwi,
- 4) wybiera radę chorągwi i komisję rewizyjną chorągwi.

§ 39. 1. W skład rady chorągwi wchodzi 31—45 członków.

2. Komendanci hufców i komendanci związków drużyn gminnych, miejskich, miasta i gminy, którzy nie są członkami rady chorągwi, biorą udział w jej pracach z głosem doradczym.

3. Rada chorągwi zbiera się co najmniej trzy razy w roku. Ponadto rada chorągwi zbiera się na żądanie Głównej Kwatery ZHP lub 1/3 członków rady chorągwi.

4. Zebranie rady zwołuje prezydium rady chorągwi. Radzie przewodniczy komendant lub jego zastępca.

5. W celu wykonania określonych zadań rada chorągwi może powoływać stałe lub doraźne komisje.

§ 40. Rada chorągwi:

- 1) wytycza główne kierunki pracy chorągwi,
- 2) ocenia ważniejsze poczynania programowe i organizacyjne chorągwi,
- 3) rozpatruje sprawozdania komendy chorągwi i komisji instruktorskiej chorągwi oraz dokonuje oceny ich działalności,
- 4) wybiera ze swego grona prezydium w liczbie 11—13 osób, a spośród nich 3—5-osobową komendę chorągwi, w tym komendanta i jego zastępców.

§ 41. 1. Prezydium rady chorągwi:

- 1) kieruje pracą rady chorągwi,
- 2) podejmuje decyzje w sprawach wykonania uchwał i zarządzeń władz ZHP,
- 3) zatwierdza sprawozdania z realizacji budżetu, zatwierdza podział budżetu zgodnie z przydzielonymi limitami.

2. Posiedzenia prezydium rady chorągwi odbywają się nie rzadziej niż raz w miesiącu, a zwołuje je i ustala porządek ich obrad komenda chorągwi. Posiedzeniu prezydium przewodniczy komendant chorągwi lub jego zastępca.

§ 42. 1. Komenda chorągwi:

- 1) wykonuje uchwały i zarządzenia władz naczelných ZHP, konferencji sprawozdawczo-wyborczej chorągwi, rady chorągwi oraz jej prezydium,
- 2) sprawuje bieżące kierownictwo chorągwi i pomaga w pracy podległym jednostkom organizacyjnym,
- 3) prowadzi działalność finansowo-gospodarczą w ramach uprawnień przekazanych jej przez Główną Kwaterę ZHP,
- 4) kontroluje wykonanie uchwał i zarządzeń władz ZHP przez podległe jej jednostki,
- 5) reprezentuje ZHP na terenie województwa,
- 6) zatwierdza wybór komendanta hufca i jego zastępców.

2. Do składania w imieniu komendy chorągwi oświadczeń w zakresie jej praw i obowiązków majątkowych jest wymagane współdziałanie dwóch upoważnionych osób. Osobami upoważnionymi są: komendant chorągwi lub jego zastępcy albo inni członkowie komendy chorągwi upoważnieni przez komendanta. W sprawach wynikających ze stosunku pracy komenda chorągwi działa przez jedną z wyżej wymienionych upoważnionych osób.

§ 43. 1. Komisja rewizyjna chorągwi składa się z 9—19 członków.

2. Zakres i sposób działania komisji rewizyjnych chorągwi określa regulaminem Centralna Komisja Rewizyjna.

§ 44. 1. Władzami ZHP na terenie gminy, miasta, miasta i gminy, dzielnicy, w których liczba członków przekracza 500, są:

- 1) konferencja sprawozdawczo-wyborcza hufca,
- 2) rada hufca,
- 3) komenda hufca.

2. Najwyższą władzą hufca ZHP jest konferencja sprawozdawczo-wyborcza, a w okresie między konferencjami — rada hufca.

3. Organem powołanym przez konferencję sprawozdawczo-wyborczą hufca do kontroli działalności ZHP w hufcu w okresie między konferencjami jest komisja rewizyjna hufca.

§ 45. 1. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza hufca odbywa się raz na cztery lata. Zwołuje ją rada hufca. Konferencję nadzwyczajną zwołuje rada hufca z własnej inicjatywy lub na wniosek prezydium rady chorągwi.

2. W konferencji biorą udział na zasadach określonych regulaminem uchwalonym przez Radę Naczelną instruktorzy ZHP pracujący na terenie hufca.

3. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza hufca:

- 1) dokonuje oceny oraz uchwała kierunki pracy programowej i rozwoju hufca,
- 2) rozpatruje sprawozdania z działalności rady hufca oraz na wniosek komisji rewizyjnej decyduje o udzieleniu absolutorium ustępującej radzie hufca,
- 3) wybiera radę hufca i komisję rewizyjną hufca.

§ 46. 1. W skład rady hufca wchodzi 17—31 członków.

2. Rada hufca zbiera się co najmniej trzy razy w roku. Ponadto rada hufca zbiera się na żądanie wyższych władz ZHP lub $\frac{1}{2}$ członków rady hufca.

3. Posiedzenie rady hufca zwołuje i ustala porządek ich obrad komenda hufca. Radzie przewodniczy komendant hufca lub jego zastępca.

4. Rada hufca:

- 1) ustala kierunki pracy hufca oraz ocenia jego działalność programową i organizacyjną,
- 2) rozpatruje sprawozdania komendy hufca i dokonuje oceny jej działalności,
- 3) wybiera komendę hufca w składzie 7—9 osób, w tym komendanta hufca i jego zastępców.

§ 47. 1. Komenda hufca kieruje całokształtem programowej, organizacyjnej i finansowo-gospodarczej działalności hufca, prowadzi działalność finansowo-gospodarczą w ramach uprawnień przekazanych jej przez komendę chorągwi oraz reprezentuje ZHP na terenie swojego działania.

2. Posiedzenia komendy hufca odbywają się nie rzadziej niż raz w miesiącu, a zwołuje je i ustala ich porządek obrad komendant hufca.

§ 48. 1. Komisja rewizyjna hufca składa się z 5—11 członków.

2. Zakres i sposób działania komisji rewizyjnych hufców określa regulaminem Centralna Komisja Rewizyjna.

§ 49. 1. W związku drużyn gminnym, miejskim, miasta i gminy w skład rady wchodzi wszyscy instruktorzy pracujący na obszarze gminy, miasta, miasta i gminy oraz delegaci drużyn Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej zgłoszeni w trybie określonym wytycznymi Głównej Kwatery ZHP.

2. Pracą związku drużyn gminnego, miejskiego, miasta i gminy kieruje komenda w liczbie 3—5 osób mianowanych przez komendanta chorągwi.

Rozdział 7

Komisje instruktorskie ZHP.

§ 50. 1. Komisje instruktorskie ZHP:

- 1) wnikają w całokształt działalności instruktorów, a zwłaszcza oddziałują na kształtowanie właściwych norm postępowania instruktorów, na kształtowanie sylwetki ideowo-moralnej instruktora ZHP oraz stosunków między instruktorami a władzami ZHP,
- 2) rozstrzygają sprawy dyscyplinarne instruktorów oraz sprawy sporne z zakresu ich działalności.

2. Centralną Komisję Instruktorską w liczbie 19—25 osób powołuje Rada Naczelna, a komisje instruktorskie chorągwi w składzie 7—11 osób powołują rady chorągwi.

3. Zakres i zasady działania komisji instruktorskich określa regulamin zatwierdzony przez Radę Naczelną.

Rozdział 8

Hymn i odznaki organizacyjne.

§ 51. Hymnem Związku Harcerstwa Polskiego jest pieśń zaczynająca się od słów: „Wszystko co nasze Polsce oddamy”. Myślą przewodnią tej pieśni jest służba Ojczyźnie wszystkimi siłami, gotowość do działania dla jej dobra i rozkwitu.

§ 52. 1. Sztandar Związku Harcerstwa Polskiego jest wyrazem treści ideowowychowawczych Związku, wierności ideałom socjalizmu i symbolem jedności organizacji uczestniczącej w dziele budowy socjalistycznej Polski.

2. Na prawej stronie sztandaru znajduje się orzeł haftowany na czerwonym tle. Na lewej stronie na białoczerwonym tle umieszczony jest Krzyż Harcerski oraz napis: „Związek Harcerstwa Polskiego”.

3. Prawo posiadania sztandaru przysługuje chorągwiom, hufcom, związkom drużyn i drużynom.

4. Wzory sztandarów, zasady ich przyznawania, przechowywania oraz oddawania im honorów ustala Prezydium Rady Naczelnej ZHP.

§ 53. 1. Odznaką organizacyjną członków ZHP (z wyjątkiem zuchów) jest Krzyż Harcerski wzorowany na polskim odznaczeniu wojskowym — Krzyżu *Virtuti Militari*.

2. Odznaką organizacyjną zuchów jest główka orła białego i żółta tarcza wschodzącego słońca na niebieskim tle. Podstawę stanowi prostokąt barwy czerwonej z napisem „Zuch”.

3. Inne odznaki organizacyjne ZHP oraz ich regulaminy określa Prezydium Rady Naczelnej ZHP.

Rozdział 9

Fundusze i gospodarka.

§ 54. 1. Na fundusze i majątek Związku składają się:

- 1) składki członkowskie,
- 2) dotacje państwowe i inne środki przyznawane przez jednostki gospodarki społecznej zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności należności za prowadzenie akcji zleconych,
- 3) dochody z działalności gospodarczej i wydawniczej,
- 4) dochody z majątku, ruchomości i nieruchomości,
- 5) darowizny i zapisy.

2. ZHP prowadzi działalność gospodarczą i wydawniczą na podstawie zezwoleń uzyskanych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdział 10

Przepisy końcowe.

§ 55. Uchwały w sprawie projektu zmiany statutu podejmuje Zjazd większością $\frac{2}{3}$ głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do udziału w Zjeździe.

§ 56. 1. Uchwałę w sprawie rozwiązania ZHP może powziąć Zjazd większością $\frac{3}{4}$ głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do udziału w Zjeździe.

2. W razie rozwiązania ZHP majątek Związku przechodzi na własność Skarbu Państwa.

195

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 2 października 1975 r.

w sprawie ustalenia wzoru i odcinka banknotu 50 zł.

Na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 20, poz. 108) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się wzór banknotu w odcinku 50-złotowym określony w załączniku do zarządzenia.

§ 2. Banknoty w odcinkach 50-złotowych z datą emisji 9 maja 1975 r. mają obieg prawny od dnia 25 listopada 1975 r.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *H. Kisiel*